

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobkyně: **D. P.**, zastoupená Mgr. Petrem Kazderou, advokátem se sídlem 28. října 2663/150, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Praha 2, Na Poříčním právu 1/376, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 8. 2016, č. j. 20 Ad 62/2015 - 86,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 8. 2016, č. j. 20 Ad 62/2015 - 86, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalobkyně se správní žalobou domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 9. 2015, č. j. MPSV-UM/22932/15/9S-MSK, kterým bylo zamítnuto její odvolání a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce ČR – Krajské pobočky v Ostravě ze dne 1. 7. 2015, č. j. 352148/2015/OOI, jímž bylo rozhodnuto o tom, že žalobkyni bude od února 2015 vyplácen doplatek na bydlení ve výši 3.154 Kč měsíčně. Dále se žalobkyně správní žalobou domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 7. 2015, č. j. MPSV-UM/19837/15/9S-MSK, kterým bylo zamítnuto odvolání a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce ČR – Krajská pobočka v Ostravě ze dne 12. 5. 2015, č. j. 264 883/2015/OOI, jímž byl žalobkyni snížen doplatek na bydlení z 3.154 Kč na 3.112 Kč měsíčně, a to ode dne 1. 4. 2015.

II.

[2] Krajský soud žalobu zamítl shora označeným rozsudkem. Nepřisvědčil žalobkyni, že byly dány důvody ke zrušení žalobou napadených rozhodnutí. Krajský soud na základě

provedeného dokazování zjistil, že na předmětný pokoj č. 417 na ubytovně (umístěné podle krajského soudu na adrese Výstavní 10, Ostrava - Mariánské Hory) uzavřel pronajímatel (Ing. M. G., vlastník uvedené ubytovny) smlouvu o ubytování jak se stěžovatelkou, tak i s další osobou (stěžovatelka od února do května 2015 bydlela na předmětném pokoji s A. L., od června 2015 pak s R. B.). Skutečnost, že na jeden pokoj byly na stejné období uzavřeny dvě smlouvy o ubytování, zakládá podle krajského soudu aplikovatelnost § 8 odst. 3 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o hmotné nouzi“). Krajský soud nepřisvědčil žalobkyni ani v dalších námitkách a žalobu jako nedůvodnou zamítl.

III.

[3] Proti citovanému rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) kasační stížnost. Podle stěžovatelky nebyly splněny podmínky ve smyslu § 8 odst. 3 zákona o hmotné nouzi. Skutkový stav stran užívání předmětného pokoje stěžovatelkou a další osobou (osobami) byl zjištěn nedostatečně. Krajský soud sice provedl další dokazování, to však jednoznačně nepotvrdilo, že by stěžovatelka skutečně pobývala na uvedeném pokoji s dalšími osobami (A. L. a poté s R. B.). Krajským soudem vyžádaná smlouvu o ubytování uzavřená mezi A. L. a pronajímatelem se vztahuje k pokoji umístěnému v ubytovně, která se nachází na adrese Výstavní 10 (a nikoliv na adrese Výstavní 14, kde měla podle smlouvy bydlet stěžovatelka). Krajský soud měly tyto rozpory odstranit. Nedostatečně podložený je i závěr krajského soudu o tom, že od června 2015 užívala předmětný pokoj se stěžovatelkou R. B. Krajský soud si neobstaral smlouvu o ubytování uzavřenou s touto osobou (podobně jako v případě A. L.). Dále namítla nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu. S ohledem na uvedené důvody stěžovatelka navrhla zrušení rozsudku krajského soudu a vrácení věci k dalšímu řízení.

IV.

[4] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[5] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval namítanou nepřezkoumatelností rozsudku krajského soudu.

[6] Zdejší soud při posuzování nepřezkoumatelnosti rozsudků krajských soudů vychází z ustálené judikatury Ústavního soudu (např. nálezy ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, č. 34/1996 Sb. ÚS, a ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, č. 85/1997 Sb. ÚS), podle níž jedním z principů, které představují součást práva na řádný a spravedlivý proces (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, čl. 1 Ústavy), jež vylučuje libovůli při rozhodování, je povinnost soudů své rozsudky řádně odůvodnit (ve správním soudnictví podle ust. § 54 odst. 2 s. ř. s.). To potvrzuje i navazující judikatura Ústavního soudu, např. nález ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, č. 64/2007 Sb. ÚS, v němž Ústavní soud vyslovil, že „*odůvodnění rozhodnutí soudu jednajícího a rozhodujícího ve správním soudnictví, z něhož nelze zjistit, jakým způsobem postupoval při posuzování rozhodné skutečnosti, nevyhovuje zákonným požadavkům kladeným na obsah odůvodnění a v konečném důsledku*

takové rozhodnutí zasahuje do základních práv účastníka řízení, který má nárok na to, aby jeho věc byla spravedlivě posouzena“. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, vyslovil, že pokud „*z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu není zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů či utváření závěru o skutkovém stavu, z jakého důvodu nepovažoval za důvodnou právní argumentaci stěžovatele v žalobě a proč subsumoval popsaný skutkový stav pod zvolené právní normy, pak je třeba pokládat takové rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a tím i nesrozumitelnost ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.*“. Nepřezkoumatelností z důvodu nesrozumitelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval např. v rozsudku ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, podle něhož lze „*za nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost obecně považovat takové rozhodnutí soudu, z jehož výroku nelze zjistit, jak vlastně soud ve věci rozhodl, tj. zda žalobu zamítl, odmítl nebo jí vyhověl, případně jehož výrok je vnitřně rozporný. Pod tento pojem spadají i případy, kdy nelze rozeznat, co je výrok a co odůvodnění, kdo jsou účastníci řízení a kdo byl rozhodnutím zavázán. Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je založena na nedostatku důvodů skutkových, nikoliv na dílčích nedostatcích odůvodnění soudního rozhodnutí. Musí se přitom jednat o vady skutkových zjištění, o něž soud opírá své rozhodovací důvody.*“

[7] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek a dospěl k názoru, že není nepřezkoumatelný. Z rozsudku jednoznačně vyplývají důvody, které krajský soud vedly k zamítnutí žaloby. Stěžovatelka s nimi ostatně obsáhle polemizuje. Nesouhlas stěžovatelky s odůvodněním krajského soudu nezpůsobuje jeho nepřezkoumatelnost (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 11. 2013, č. j. 2 As 47/2013 - 30, ze dne 29. 4. 2010, č. j. 8 As 11/2010 - 163 atd.).

[8] Nejvyšší správní soud se dále zabýval námitkami, ve kterých stěžovatelka namítala nedostatečně zjištěný skutkový stav ve vztahu k § 8 odst. 3 zákona o hmotné nouzi. Podle stěžovatelky nemohl krajský soud na základě provedeného dokazování učinit závěr, že předmětný pokoj stěžovatelka v předmětnou dobu skutečně užívala s jinou osobou. V této námitce Nejvyšší správní soud stěžovatelce přisvědčil.

[9] Podle § 8 odst. 3 zákona o hmotné nouzi „*Pokud užívají byt, jiný než obytný prostor nebo ubytovací zařízení se žadatelem o dávku nebo příjemcem dávky další osoby, určí se výše odůvodněných nákladů na bydlení podílem všech osob užívajících tentýž byt, jiný než obytný prostor nebo ubytovací zařízení, jako kdyby byly tyto osoby společně posuzované, a to bez ohledu na to, jestli tyto osoby o dávku žádají.*“

[10] Z judikatury vyplývá, že správní soud je v souladu s § 52 odst. 1 s. ř. s. oprávněn rozhodnout, které z navržených důkazů provede, a může provést i další důkazy k úplnému přezkoumání i co do stavu skutkového. Ustanovení § 77 s. ř. s. pak zakládá nejenom pravomoc soudu dokazováním upřesnit, jaký byl skutkový stav, ze kterého správní orgán ve svém rozhodnutí vycházel, ale také pravomoc dalšími důkazy provedenými a hodnocenými nad tento rámec zjistit nový skutkový stav jako podklad pro rozhodování soudu v rámci plné jurisdikce (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004 - 89, ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 61/2008 - 98, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 3 Azs 103/2005 - 76, ze dne 30. 9. 2009, č. j. 9 As 22/2009 - 64, ze dne 26. 11. 2008, č. j.

8 As 47/2005 - 104, ze dne 30. 5. 2013, č. j. 2 Afs 32/2012 - 33, ze dne 27. 11. 2013, č. j. 8 As 9/2013 - 30 atp.).

[11] Ze soudního spisu vyplývá, že krajský soud se nespokojil se skutkovými zjištěními správních orgánů stran užívání předmětného pokoje v rozhodnou dobu více osobami (§ 8 odst. 3 zákona o hmotné nouzi), a v tomto směru prováděl další dokazování ve smyslu shora citované judikatury.

[12] Krajský soud vyzval výzvou ze dne 28. 7. 2016 pronajímatele předmětného pokoje č. 117 (Ing. M. G.), aby mu zaslal stejnopisy nájemních smluv ve vztahu k osobám, které byly od ledna 2015 do července 2015 ubytovány se stěžovatelkou. Ze soudního spisu vyplývá, že ve vztahu k tomuto období byla předložena Smlouva o ubytování uzavřená dne 9. 2. 2015 mezi A. L. a uvedeným pronajímatelem. Podle této smlouvy je Ing. M. G. vlastníkem ubytovny na adrese „Výstavní 10“ v Ostravě - Mariánských Horách (budova č. p. 2510, na p. č. 2876, k. ú. Mariánské Hory), ve které pronajímá A. L. pokoj č. 117.

[13] Krajský soud dovodil, že na předmětném pokoji č. 117 (umístěném v ubytovně, která se nachází na ulici Výstavní 10), bydlela se stěžovatelkou od února do května 2015 A. L.

[14] Jak však správně poukázala stěžovatelka v kasační stížnosti, stěžovatelka uzavřela smlouvu o ubytování s Ing. M. G. (Smlouva o ubytování ze dne 22. 1. 2015, která je založena ve správním i soudním spisu) s Ing. M. G. na pronájem pokoje umístěného v budově, která se nachází na adrese Výstavní 14, Ostrava - Mariánské Hory.

[15] Stěžovatelka tedy uzavřela smlouvu o ubytování na pokoj umístěný v ubytovně „Výstavní 14“ (budova č. p. 2352, na p. č. 2928, k. ú. Mariánské Hory) a nikoliv na pokoj umístěný v ubytovně „Výstavní 10“ (budova č. p. 2510, na p. č. 2876, k. ú. Mariánské Hory, který měla mít pronajatý A. L.).

[16] Aniž by se krajský soud těmito rozpory zabýval (resp. se k nim jakkoliv vyjádřil), dospěl k závěru, že stěžovatelka bydlela s A. L. od února do května 2015 ve stejném pokoji.

[17] Na základě předmětných smluv o ubytování, o které se primárně opíral krajský soud, však takový jednoznačný závěr učinit nelze. Ze smluv vyplývá, že stěžovatelka měla pronajatý pokoj v ubytovně umístěné na adrese Výstavní 14, její údajná spolubydlící A. L. pak v ubytovně umístěné na adrese Výstavní 10. Dokazování provedené krajským soudem tedy nepotvrzuje závěr, že obě uvedené osoby bydlely od února do května 2015 na stejném pokoji.

[18] Dále nelze přehlédnout, že krajskému soudu nebyla i přes jeho žádost předložena ze strany uvedeného pronajímatele smlouva o ubytování ve vztahu k R. B. (k osobě, která měla od června 2015 rovněž užívat předmětný pokoj se stěžovatelkou). Krajskému soudu byl z e-mailové adresy „vystavniubytovna@seznam.cz“ zaslán pouze e-mail, v němž se uvádí, že „*Paní R. B. bydlela na pokoji č. 117 v období od 4. 6. 2015 až 2. 7. 2015*“. Z důvodu, že však ani z tohoto e-mailu nevyplývá, ve které budově vlastně bydlela R. B., a zda tedy skutečně mohla užívat předmětný pokoj se stěžovatelkou (která měla bydlet na adrese

Výstavní 14), nemohl tento sloužit jako podklad pro závěr krajského soudu o tom, že i od června 2015 stěžovatelka užívala předmětný pokoj s jinou osobou.

[19] S ohledem na výše uvedené je nutno přisvědčit stěžovatelce v tom, že dokazování provedené krajským soudem neprokazuje, že stěžovatelka bydlela na předmětném pokoji od února do července 2015 s další osobou (osobami). Krajský soud vzniklé pochybnosti, kvůli kterým vyžadoval předložení dalších podkladů, nerozptýlil, ba naopak.

[20] Nejvyšší správní soud si plně uvědomuje náročnost dokazování v dané věci (krajský soud opakovaně vyžadoval předložení listin ze strany pronajímatele předmětného pokoje, nařídil ve věci dvě jednání atp.), s ohledem na vzniklé rozpory však Nejvyšší správní soud nemohl postupovat jinak, než zrušit rozsudek krajského soudu. Z důvodu, že nebylo postaveno na jisto, kde vlastně (a s kým) stěžovatelka bydlela, nemohl se Nejvyšší správní soud zabývat ani otázkou splnění všech podmínek uvedených v § 8 odst. 3 zákona o hmotné nouzi.

[21] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení, ve kterém je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). Na krajském soudu v dalším řízení bude, aby náležitě zjistil skutkový stav věci stran užívání předmětného pokoje stěžovatelkou a další osobou (osobami) ve smyslu § 8 odst. 3 zákona o hmotné nouzi.

[22] Nejvyšší správní soud ve věci rozhodl v souladu s ust. § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání.

[23] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. ledna 2017

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu